

Det nærmeste fuglebeskyttelsesområde og ramsarområde er henholdsvis EF Fuglebeskyttelsesområde nr. 15 "Randers og Mariager Fjorde og Aalborg Bugt, sydlige del" og Ramsarområde nr. 11 "Dele af Randers og Mariager Fjorde og havet udenfor". Områderne ligger ca. 17 km nordnordvest for ejendommen.

I udpegningsgrundlaget for de enkelte internationale naturbeskyttelsesområder indgår en lang række naturtyper og arter, som fremgår af bilag 20. Flere af disse er følsomme overfor kvælstofbelastning. En ammoniakdeposition, som overskrider naturtypens tålegrænse, vil forhindre opfyldelse af målsætningen om at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for naturtypen. For arterne på udpegningsgrundlaget gælder det, at deres bevaringsstatus kan trues af, at deres levesteder forringes ved en for høj ammoniakdeposition.

I denne konkrete sag er der udregnet ammoniakdepositionen i en afstand af 4 km fra anlægget, da grænsen for de teoretiske modeller ligger omkring 4 km. I nordøstlig retning mod "Eldrup Skov og søer og moser i Løvenholm Skov" er totaldepositionen i afstanden 4 km på 0,030 kg N/ha/år og merdepositionen er 0,008 kg N/ha/år. I sydøstlig retning mod "Kaløskovene og Kaløvig" er totaldepositionen i afstanden 4 km på 0,007 kg N/ha/år, og merdepositionen er 0,008 kg N/ha/år. I nordnordvestlig retning mod "Aalborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord" er totaldepositionen i afstanden 4 km på 0,021 kg N/ha/år, og merdepositionen er 0,006 kg N/ha/år.

I de eksakte afstande til de internationale naturbeskyttelsesområder, der er mellem 10,5 km og 13 km, vil ammoniakdepositionerne i de respektive naturområder være mindre end de ovenfor beregnede, da depositionen aftager eksponentielt med afstanden, og således er meget lave.

Syddjurs kommune vurderer på den baggrund, at ammoniakemissionen fra ansøgte drift, i den aktuelle størrelsesorden, ikke vil have nogen målbar effekt på bevaringsstatus for de ovenfor nævnte naturtyper eller arter i de respektive områder. Vurderingen bygger på en kombination af emissionens størrelse, viden om kriterier for gunstig bevaringsstatus, tilgængelig litteratur om trusler i de respektive internationale naturbeskyttelsesområder og ikke mindst afstanden fra driftsbygninger til områderne.

Det kan således uden rimelig tvivl fastslås, at en udvidelse og godkendelse af virksomhedens samlede produktion ikke vil påvirke opretholdelsen af en gunstig bevaringsstatus for de beskyttede arter og naturtyper negativt i de nærmest liggende internationale naturbeskyttelsesområde, og der er derfor ikke foretaget konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 2.

Da ammoniakdeposition aftager eksponentielt med afstand fra punktkilden vil ammoniaktabet fra bedriften heller ikke påvirke andre af de nærmeste internationale naturbeskyttelsesområder, der ligger i en større afstand fra ejendommen.

Kumulativ effekt

Da anlægget på Gml Landevej 21 ligger mere end 10 km fra naturområderne i de nærmeste internationale naturbeskyttelsesområder er der ikke undersøgt for kumulativ effekt med andre anlæg.

Bilag IV-arter

Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV, litra a), eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b) i alle livsstadier, jf. habitatbekendtgørelsens §§ 8 og 11, stk. 1. Vurderingen skal fremgå af de afgørelser, der bliver truffet efter husdyrgodkendelseslovens § 10, 11 eller § 12, jf. habitatbekendtgørelsens § 11, stk. 3, jf. stk. 1. En fortegnelse over de i Danmark naturligt hjemmehørende arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV fremgår af habitatbekendtgørelsens bilag 11.

På habitatdirektivets bilag IV er nævnt en lang række arter, som kræver en særlig beskyttelsesindsats. Listen omfatter både planter og dyr. Beskyttelsen vedrører også arternes yngle- og rasteområder.

Ifølge bekendtgørelse nr. 408 af 01/05 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter skal kommunen, før der træffes afgørelse i medfør af bl.a. husdyrgodkendelseslovens §§ 10, 11 og 12, foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke en bilag IV-art væsentligt. Kun når en konkret vurdering med sikkerhed kan fastslå, at der ikke vil være væsentlige negative konsekvenser for bilag IV-arten og/eller dens yngle- og rasteområder kan projektet gennemføres.

Flere dyrearter omfattet af Habitatdirektivet bilag IV kan have yngle- og rasteområder på eller omkring udbringningsarealerne. Der er ikke foretaget en konkret undersøgelse med henblik på registrering af bilag IV-arter i området i forbindelse med kommunens vurdering af den ansøgte drift. Forekomsten af arterne er vurderet ud fra "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" suppleret med kommunens oplysninger om konkrete registreringer af bilag IV-arter.

De potentielt forekommende arter kan være:

Odder

Der er ikke registreret forekomst af odder i det område, som den ansøgte drift berører.

Markfirben

Der er ikke observeret konkrete fund af markfirben, men da dens udbredelse er dårligt kortlagt, er det muligt, at den forekommer på egnen.

Spidssnudet frø og stor vandsalamander

Alle småvandhuller i kommunens nordvestlige del er i sommeren 2009 blevet undersøgt for forekomst af spidssnudet frø og stor vandsalamander. Ingen af arterne er registreret i vandhuller i nærheden af anlægget.

Vandflagermus, brunflagermus, damflagermus, sydflagermus, dværgflagermus og evt. trolldflagermus.

Der er ikke observeret flagermus i eller ved de bygninger, der berøres af projektet eller i nærområdet af staldanlægget.

Plantearter

Der er ikke kendskab til forekomst af plantearter opført på habitatdirektivets bilag IV, litra b) i nærheden af anlægget.

Syddjurs Kommune vurderer, at der på baggrund af den eksisterende viden om de ovenfornævnte arters levevis og udbredelse må antages, at projektet ikke vil forringe tilstand og levevilkår for disse eller andre arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Vurderingen bygger på en kombination af emissionens størrelse, viden om kriterier for gunstig bevaringsstatus for dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, og kommunens viden om forekomst af arterne.

Røddlistede, fredede eller ammoniakfølsomme arter

Der er ingen rødlistede, fredede eller ammoniakfølsomme arter i nærheden af ejendommen.

Konklusion – anlægget

Det er kommunens samlede vurdering, at den ansøgte drift, med de hertil stillede vilkår, er foreneligt med habitatdirektivforpligtelsen og beskyttelsen af arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

4.4 Udbringningsarealer

4.4.1 Arealanvendelse

Udbringning af husdyrgødning

Der udbringes 98,9 DE på 71,01 ha ejet/forpagtet areal med et indhold af 8.877,6 kg N og 1.524,09 kg P. Der afsættes i alt 142 DE til 128,59 ha aftalearealer tilhørende henholdsvis:

E. Olsen, Gml Landevej 11, 8544 Mørke

Peter Søby, Fløjstrupvej 23, 8900 Randers og

Jørgen Clausen, Hejlskovvej 36, 8544 Mørke

Jesper A. Sørensen, Randersvej 70, Termestrup, 8544 Mørke

Frode A. Sørensen, Pollen 7, Hvilsager, 8544 Mørke

Jens C. Hansen, Lemmervej 14, 8544 Mørke.

I alt afsættes der 12.747 kg N og 2.188 kg P til aftalearealer. Aftalearealer tilhørende E. Olsen, Gml Landevej 11, 8544 Mørke er omfattet af § 16 i Husdyrgodkendelsesloven, da de ligger i nitratfølsomt indvindingsområde for drikkevand. På den baggrund er der udfærdiget en arealgodkendelse (afgjort den 27.09.2010) af arealerne, og de kan indgå som aftalearealer i nærværende godkendelse.

Aftalearealer tilhørende Peter Søby, Fløjstrupvej 23, 8900 Randers ligger i Randers Kommune, og aftalearealer tilhørende Jørgen Clausen, Hejlskovvej 36, 8544 Mørke ligger i Norddjurs Kommune. Der er indhentet udtalelse fra både Randers Kommune og Norddjurs Kommune jf. § 21, hvor det er vurderet, at arealerne kan anvendes uden yderligere godkendelse, se afsnit 4.10.

De resterende aftalearealer tilhørende Jesper A. Sørensen, Randersvej 70, Termestrup, 8544 Mørke, Frode A. Sørensen, Pollen 7, Hvilsager, 8544 Mørke og Jens C. Hansen, Lemmervej 14, 8544 Mørke ligger uden for områder, der kræver en § 16 arealgodkendelse, og disse arealer kan indgå uden arealgodkendelse.

Udpegninger ifølge kommuneplanen

Ejendommen og udbringningsarealerne ligger i landzone. Ejendommen ligger ikke i udpegede områder i forhold til kommuneplanen for Syddjurs Kommune.

Nogle af udbringningsarealerne ligger i udpegede områder i forhold til kommuneplanen. Således ligger areal 15-0 og 14-0 i "særlige landskabsinteresser" og de samme arealer ligger også i muligt naturområde af 2. prioritet og i SFL-område for overfladevand, bilag 11 og 12.

Af retningslinjerne for naturområder og mulige naturområder fremgår det, at i naturområderne og de mulige naturområder skal levesteder for vilde planter og dyr bevares og om muligt forbedres. Dyrkede arealer udpeget som mulige naturområder skal så vidt muligt udgå af landbrugsmæssig omdrift, f.eks. ved at arealerne overgår til vedvarende græs. Det skal dog understreges, at det er lodsejerne, der bestemmer, hvordan arealer i omdrift skal benyttes inden for lovgivningens rammer. Udpegningen er ikke et krav til lodsejerne om at lade de nuværende omdriftsarealer ekstensivere eller udgå af driften. Hensigten er at benytte EU-støtteordninger m.v., så der kan skabes flere naturområder i de udpegede områder. Desuden er det ønsket, at udpegningen kan inspirere lodsejerne i deres egen indsats for naturen.

Med baggrund i, at almindelig landbrugsdrift som hovedregel kan fortsættes, og at der således stadig kan opføres erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri i det åbne land, har Syddjurs Kommune samlet vurderet, at ansøgte udvidelse af dyreholdet, der dels sker ved udvidelse i eksisterende stalde og dels ved tilbygning til eksisterende staldanlæg og med opførelse af en ny gyllebeholder i tilknytning til eksisterende beholder, kan foregå i overensstemmelse med retningslinjerne i de pågældende Kommuneplanudpegninger.

Fredede fortidsminder

Der ligger ikke fredede fortidsminder på eller ved udbringningsarealerne, der skal tages hensyn til.

Beskyttede sten- og jorddiger

Der er beskyttede diger efter Museumslovens § 29a på eller ved ejendommens arealer (areal 7-0, 10-0, 13-0 og 14-0), jf. bilag 13. Digerne må ikke ændres eller fjernes uden kommunens tilladelse.

Biologiske spredningskorridorer

Der er ikke biologiske spredningskorridorer på eller ved ejendommens arealer.

4.4.2 Ammoniakdeposition fra udbringning

Arealer, terrestrisk natur

Ammoniakpåvirkningen fra et udbringningsareal til et naturområde er i udpræget grad et lokalt fænomen.

I normale tilfælde er der påvirkninger på over 1 kg N/ha i op til ca. 20-30 meters afstand fra markkanten. Afstanden fra udbringningsarealet til naturområdet vil normalt betyde, at hvis der er over 100 meter, vil der ikke kunne konstateres en påvirkning på over 1 kg N/ha. Kun i de tilfælde, hvor udbringningsarealet er ca. 100 ha og derover, og naturarealet ligger øst for udbringningsarealet, vil der kunne konstateres værdier på omkring 1 kg N/ha.

Udbringning af flydende husdyrgødning på marker beliggende i en afstand på under 1000 meter fra et § 7 areal er omfattet af krav om nedfældning efter husdyrgødningsbekendtgørelsens §§24 og 38. Der gøres opmærksom på at fra 1. januar 2011 skal al flydende husdyrgødning nedfældes på sort jord og i græsarealer, eller der skal anvendes anden udbringningsteknologi med samme miljøeffekt som nedfældning mht. ammoniakemission.

Projektet omfatter ikke udbringning af husdyrgødning på arealer registreret som beskyttet natur, og der er ingen arealer, der ikke benyttes til udbringning.

Alle arealer har tidligere modtaget husdyrgødning, og på baggrund af ansøgningen vurderes udvidelsen ikke at indebære væsentlige ændringer i markdriften. Markdrift i form af omlægning, gødskning, behandling med plantebeskyttelsesmidler og andre jordbrugsaktiviteter antages derfor ikke at give anledning til øget påvirkning af områdets beskyttede naturtyper.

§ 3 naturarealer

Terrestrisk natur

Areal 15-0 støder op til § 3 eng og § 3 mose, og areal 12-0 ligger ca. 30 meter vest for § 3 eng. Tålegrænsen for de respektive områder er vurderet at ligge på ca. 20 kg N/ha/år, og med en baggrundsbelastning på 13 kg N/ha/år vil ammoniakdeposition fra udbringning af husdyrgødning ikke medføre en overskridelse af tålegrænsen. Dette er også vurderet under hensyntagen til, at al flydende husdyrgødning fra 1. januar 2011 skal nedfældes på sort jord og i græsmarker, hvorved ammoniakfordampningen fra udbringning mindskes.

Alle øvrige udbringningsarealer ligger mere end 100 meter fra § 3 naturarealer. Påvirkningen fra udbringning af husdyrgødning vurderes derfor at være mindre end 1 kg N/ha, og vil derfor ikke påvirke tilstande af § 3 naturarealer negativt, og der stilles ikke yderligere krav i forbindelse med udbringning af husdyrgødning.

Vandløb og søer

Der ligger ikke § 3 beskyttede vandløb eller søer i direkte tilknytning til udbringningsarealerne – nærmeste vandløb, der er Bangsbo Grøft ligger ca. 90 m vest for areal 2-0 og nærmeste sø ligger ca. 130 m syd for areal 13-0. Ammoniakemission fra udbringning på arealerne er vurderet ikke at belaste vandløb og søer væsentligt, dels på grund af afstanden, men også fordi eutrofieringsbidraget anses at være meget lille set i forhold til et eventuelt bidrag fra almindelig udvaskning af kvælstof fra arealerne i et landbrugsområde.

§ 7 naturarealer

Ingen af ejendommens arealer ligger indenfor 1000 meter af et § 7 areal.

Internationale naturbeskyttelsesområder

Ingen af virksomhedens arealer ligger inden for områder, der er udpeget som internationale naturbeskyttelsesområder.

Udbringningsarealerne på Gml Landevej 21 ligger mindst 8,9 km fra det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde, "Eldrup Skov og søer og moser i Løvenholm Skov", der er udpeget som habitatområde nr. 43. Til de øvrige to nærmeste Natura-2000 områder, Habitatområde nr. 230 "Kaløskovene og Kaløvig" og Habitatområde nr. 14 "Aalborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord" er der henholdsvis 10,9 km og 10,7 km til det nærmeste udbringningsareal. Det nærmeste fuglebeskyttelsesområde og ramsarområde, der er henholdsvis EF-Fuglebeskyttelsesområde nr. 11 "Randers og Mariager Fjorde og Aalborg Bugt, sydlige del" og Ramsarområde nr. 11 "Dele af Randers og Mariager Fjorde og havet udenfor", ligger 15,2 km fra nærmeste udbringningsareal. Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområdes beliggenhed i forhold til udbringningsarealerne fremgår af bilag 10.

Beskyttelsen af habitatområder er baseret på en række arter- og naturtyper. Listen over disse arter og naturtyper kaldes områdernes udpegningsgrundlag. Udpegningsgrundlagene for de internationale naturbeskyttelsesområder fremgår af bilag 20.

Der er ikke udbringningsarealer indenfor Natura 2000-området. Arealernes afstand til de nærmeste Natura 2000 områder er minimum 8,9 km. Det vurderes derfor, at der ikke er negative påvirkninger på arter eller naturtyper, der indgår i udpegningsgrundlagene.

Kumulativ effekt – terrestrisk natur, Natura 2000

Da der er mere end 8,9 km til de terrestriske naturtyper i de nærmeste internationale naturbeskyttelsesområder er der ikke undersøgt for kumulation.

Udbringningsarealer i relation til Bilag IV-arter

Der er ikke tidligere registreret arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV i nærheden af udbringningsarealerne, men enkelte arter omfattet af bilag IV kan have yngle- eller rasteområder på arealer omkring udbringningsarealerne. Kommunen har i den aktuel-

le sag vurderet, at det er relevant at foretage en vurdering i forhold til følgende bilag IV-arter: odder, markfirben, spidssnudet frø, stor vandsalamander, vandflagermus, brunflagermus, damflagermus, sydflagermus, dværgflagermus og evt. troldflagermus.

Odder

Der er ikke registreret forekomst af odder i projektområdet eller i de nærliggende vandløb, og på den baggrund er det vurderet, at udbringning af husdyrgødning efter de gældende regler ikke vil påvirke levevilkår for odder.

Markfirben

Markfirben yngler på en række forskellige typer af levesteder, der er kendetegnet ved, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænede, løse jordtyper og sparsom bevoksning. Markfirben bruger bl.a. sten- og jorddiger samt levende hegn som spredningskorridorer. Markfirben er ikke fundet i projektområdet, men da dens udbredelse er dårligt kortlagt, er det muligt, at den findes i området. Projekter der påvirker jord- og stendiger samt levende hegn kan påvirke artens levesteder. Ligeledes vil projekter, der indebærer ændret arealanvendelse af egnede yngle- og rasteområder, kunne påvirke arten. Inden for projektområdet ændres der ikke på arealanvendelsen, og det ansøgte projekt vurderes derfor, ikke at have en negativ effekt for arten.

Spidssnudet frø og stor vandsalamander

Ingen af de to arter er fundet i vandhuller nær arealerne ved gennemgangen af vandhuller i kommunens nordvestlige del i sommeren 2009, og ingen af arealerne ligger i umiddelbar nærhed af vandhuller. På den baggrund er det vurderet at udbringning af husdyrgødning i forbindelse med den ansøgte drift ikke vil påvirke yngle- og leveforholdene for de to paddearter.

Flagermus

Projektområdet indgår i nogle arters fourageringsområder, men med baggrund i, at arealerne er landbrugsjord i omdrift, og at arealerne er i omdrift i både før- og eftersituationen, og der derfor ikke sker ændringer i arealanvendelse, vurderes det, at der ikke vil være negative påvirkninger af den ansøgte drift.

Plantearter

Der er ikke kendskab til forekomst af plantearter opført på habitatdirektivets bilag IV, litra b) indenfor eller i nærheden af udbringningsarealerne.

Syddjurs Kommune vurderer samlet, at det på baggrund af den eksisterende viden om arternes udbredelse må antages, at projektet ikke vil forringe tilstand og levevilkår for arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Vurderingen bygger på en kombination af udbringningsarealernes beliggenhed, viden om arternes levevis og kommunens viden om forekomst af arterne. Det vurderes endvidere, at brug af udbringningsarealer ikke vil berøre yngle- og rasteområder for bilag IV-arter.

Røddlistede, fredede eller ammoniakfølsomme arter

Der er ikke registreret rødlistede, fredede eller ammoniakfølsomme arter i forbindelse med udbringningsarealerne.

Samlet vurdering

Syddjurs Kommune vurderer ud fra ovenstående, at udbringning af husdyrgødning ikke giver anledning til en forringelse af tilstanden af de omkringliggende § 3 beskyttede naturarealer.

På grund af den store afstand til de nærmeste Natura 2000-områder er det vurderet, at ammoniakemission fra udbringning af husdyrgødning heller ikke kan påvirke disse væsentligt, og Syddjurs Kommune vurderer ligeledes, at den ansøgte drift ikke vil skade planter eller dyrearter omfattet af habitatdirektivets¹⁹ bilag IV og ikke vil skade plante- og dyrearter der er rødlistede, fredede eller ammoniakfølsomme.

Miljøgodkendelsen overholder dermed alle forhold i naturbeskyttelsesloven og er i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens⁶ § 7, stk. 1 samt § 11, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsens⁶ regler herom.

4.4.3 Nitratudvaskning til overfladevand

Arealets afvandringsforhold

Overfladevand fra udbringningsarealet i Syddjurs Kommune, afvander gennem Skørring Å til Alling Å-systemet og herfra videre til Grund Fjord. Grund Fjord er i åben vandforbindelse med Randers Fjord, som er et sårbart Natura 2000-område (nr. 14, Aalborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord). Arealerne i oplandet til Grund Fjord er derfor kategoriseret som beliggende i opland til et meget sårbart Natura 2000-område.

Nitratudvaskning til vandløb (herunder vandløb omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3)

Ingen af udbringningsarealerne grænser direkte ned mod § 3 vandløb, men areal 2-0, ligger tæt på Bangsbo Grøft, der løber mod vest, umiddelbart vest for arealet. Den del af Bangsbo Grøft, der ligger nærmest areal 2-0, er ikke omfattet af § 3, men ca. 90 m mod vest bliver Bangsbo Grøft § 3. Bangsbo Grøft er B₃-målsat (karpefiskevand), bilag 15.

Der er ikke terrænhældninger (>6°) på arealer, der grænser direkte ned mod vandløb, men på areal 2-0 er der terrænhældninger >6° midt på arealet. For at sikre, at der ikke sker overfladeafstrømning fra areal 2-0 til Bangsbo Grøft, er der stillet vilkår om, at al jordbearbejdning i en afstand af 50 m fra Bangsbo Grøft, skal foregå i nord-syd gående retning.

Ud fra ovennævnte, og med det stillede vilkår, vurderes erosion af udbragt husdyrgødning til vandløbene under kraftige regnskyl ikke at udgøre en risiko for vandløbene, såfremt der opretholdes en dyrkningsfri bræmme på 2 m, jf. Vandløbslovens § 69.

Kommunen vurderer, at landbrugsdriften, herunder udspreddning af husdyrgødning i sædvanligt omfang og efter gældende regler, ikke vil påvirke flora- og fauna i de aktuelle vandløb. Den ansøgte, fremtidige drift på udbringningsarealerne vurderes derfor ikke at være i modstrid mod kommuneplanens vandløbsmålsætninger og naturbeskyttelseslovens bestemmelser om beskyttede naturtyper.

Nitratudvaskning til naturtyper nedstrøms udbringningsarealerne

Bangsbo Grøft, hvortil en del af udbringningsarealerne afvander, løber gennem § 3 engarealerne (punkt 1 og 2, bilag 9), og det kan ikke udelukkes, at der kan ske en næringsberigelse af de nære engarealer; men da engarealerne vurderes at have en forholdsvis høj tålegrænse (ca. 20 kg N/ha/år), er det vurderet, at en eventuel næringsstofpåvirkning af de nære arealer ikke vil medføre en væsentlig påvirkning.

Nitratudvaskning til søer (herunder søer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3)

Der er ikke indskudte søer i vandløbssystemet nedstrøms udbringningsarealerne, der vil kunne ske en afstrømning af nitrat til, og der er ikke § 3 søer (eller andre søer) i umiddelbar nærhed af, eller på ejendommens udbringningsarealer.

Nitratudvaskning til marine recipienter i forhold til habitatforpligtelsen

Fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979 og Habitatdirektivet fra 1992 indeholder fælles EU-regler for naturbeskyttelse. Direktiverne pålægger bl.a. medlemslandene at udpege og beskytte levesteder og rasteområder for fugle og at beskytte truede naturtyper og plante- og dyrearter, henholdsvis fuglebeskyttelses- og habitatområder (samlet betegnet som internationale naturbeskyttelsesområder eller Natura 2000-områder). Direktiverne fastsætter et overordnet mål for at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for naturtyper, dyre- og plantearter. Danmark er forpligtet til at sikre, at der ikke sker en forringelse af status i de udpegede områder og til at iværksætte, hvad der er nødvendigt for at opnå de fastsatte mål. Tilladelser til aktiviteter i eller udenfor internationale naturbeskyttelsesområder må ikke kunne forringe områdets naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for.

Af Habitatbekendtgørelsen (bek. nr. 408 af 01/05 2007) fremgår det, at der skal foretages en vurdering af om et projekt som det ansøgte, i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Ved kommunens vurdering af, om et Natura 2000-område vil kunne påvirkes væsentligt, indgår en vurdering af, om det uden rimelig tvivl kan udelukkes, at der på baggrund af projektet vil ske skade på arter eller naturtyper, som er en del af udpegningsgrundlaget for det pågældende Natura 2000-område. Udpegningsgrundlaget fremgår af bilag 2.

Miljøstyrelsen har fastsat afskæringskriterier for, hvornår udvaskning af nitrat ikke kan medføre en skadesvirkning på overfladevande, herunder habitatområder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter². Følgende punkter skal være opfyldt for, at der kan meddeles godkendelse til et husdyrbrug:

Kumulationskriteriet:

- Antallet af dyreenheder i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, må ikke have været stigende siden 1. januar 2007. I vurderingen, af om dette er opfyldt, skal inddrages viden om andre kilder til nitratudvaskning, der kan have givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007. En eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland.

Kumulationskriteriet betyder, at i oplande til Natura 2000-områder hvor antallet af dyreenheder er stigende, vil alle ansøgninger som udgangspunkt få afslag, indtil antallet af dyreenheder igen er faldende.

Kriterier vedr. nitratudvaskning fra det enkeltstående projekt:

- Såfremt udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin må nitratudvaskningen fra den ansøgte husdyrproduktion maksimalt udgøre 1% af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland. Det er Syddjurs Kommunes vurdering, at Grund Fjord/Randers Fjord er at betragte som et lukket bassin. Husdyrgødningen udgør som en tommelfingerregel cirka 1/6 af den samlede gødning som tildeles opdyrkede arealer, og det er alene husdyrgødningens andel der tages i betragtning ved beregning af de 1%.

Kriteriet betyder, at der som udgangspunkt gives afslag til ansøgninger, hvor nitratudvaskningen fra projektet er over 1 % af udvaskningen fra det pågældende opland, fordi en udvaskning af denne størrelse i sig selv vil have en væsentlig virkning eller skadesvirkning på Natura 2000-området.

Kammeradvokaten har vurderet, at overholdelse af Miljøstyrelsens vejledende afskæringskriterier som beskrevet herover er tilstrækkelig i forhold til kravene i habitatdirektivet³. Det vil sige, at der per definition ikke vil ske skadesvirkning af et habitatområde, når begge afskæringskriterier overholdes.

Vurdering af om det ansøgte projekt overholder kumulationskriteriet

Ifølge et af Miljøstyrelsen udarbejdet oversigtskort over udviklingen i antallet af dyreenheder på oplandsniveau siden 1. januar 2007 (<http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm>), er antallet af dyreenheder i Grund Fjord faldet i perioden frem til 2010. Der er ikke kendskab til andre kilder til nitratud-

² "Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven", Miljøstyrelsens J.nr. MST-1240-00281, samt "Supplement til den digitale husdyrvejledning om kommunernes opgørelse af husdyrtryk", Miljøstyrelsens J.nr. MST-1240-00263.

³ Notat fra Kammeradvokaten vedr. "Vurdering af kvælstofudvaskning ved miljøgodkendelser til husdyrbrug". J.nr.: 40-2287 SFS/JKA

vaskning i det aktuelle opland, der har medført en øget nitratudvaskning. Syddjurs Kommune vurderer derfor, at det ansøgte projekt ikke i kumulation med andre projekter og husdyrbrug vil påvirke Grund Fjord væsentligt med hensyn til nitratudvaskning.

Vurdering af om det ansøgte projekt overholder afskæringskriteriet for enkeltstående projekter

Udvaskningen til rodzonen fra udbringningsarealerne på Gml Landevej 21er i FarmN beregnet til 55,1 kgN/ha/år. Heraf udgøres de 49,4 kgN af kunstgødning, dvs. udvaskningen af husdyrgødning til rodzonen er 5,7 kgN/ha/år. Fra de 71,01 ha svarer dette til en samlet udvaskning på $(5,7 \text{ kgN/ha/år} \times 71,01 \text{ ha}) = 404,76 \text{ KgN/år}$, som dog reduceres af jorden med gennemsnitligt 88 % (median 76-100 %), inden det når recipienten. Dette svarer til, at 12 % heraf, eller ca. 49 kgN, udvaskes årligt til recipienten (se beregninger i tabel 1).

Hovedvandopland 1.5 Randers Fjord, delområde "Grund Fjord"	
Gml Landevej 21 – skemanummer 13374	
Samlet areal af oplandet til "Grund Fjord" (http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm)	39.436 ha
Nuværende påvirkning af "Grund Fjord" fra land (2001-2005): (Udkast til Vandplan Hovedopland 1.5 Randers Fjord – s. 182)	11,2 kgN/ha/år x 39.436 ha = 441.683 kgN/år
Arealets reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen)	(76-100 %) middel 88 %
Udspretningsarealets størrelse	71,01 ha
Udvaskning fra rodzonen fra husdyrgødningen: 55,1 kgN/ha/år (ansøgt) – 49,4 kgN/ha/år (nudrift uden husdyrgødning beregnet i Farm-N*)	5,7 kgN/ha/år
Samlet påvirkning med husdyrgødning til "Randers Fjord", ((1-0,88) x 5,7 kgN/ha/år x 71,01 ha)	49 kgN/år
Ansøgt kvælstofbidrag af det samlede kvælstofbidrag til "Randers Fjord" (omregnet til %): $((49 \text{ kgN/år}/441.683 \text{ kgN}) \times 100)$ **	0,01 %

Tabel 1.

*Udregning er foretaget i Farm N, her udregnes forskellen i nitratudvaskningen fra henholdsvis brugen af husdyrgødning og udelukkende anvendelse af kunstgødning på husdyrbrugets udspretningsarealer.

**Udspretningsarealernes "merudvaskning" af nitrat sættes i forhold til hele deloplandet til vandområdet. Derved fremkommer udbringningsarealernes andel af det samlede nitratudvaskning fra samtlige landbrugsarealer i deloplandet.

Den husdyrgødningsbetingede udvaskning fra den ansøgte drift på arealet estimeres til at bidrage til den samlede årlige udvaskning til Grund Fjord med 0,01 % (se beregning i tabel 1). Dette er mindre end afskæringskriteriet på 1 % af udvaskningen, hvorfor det vurderes, at det ansøgte ikke vil medføre en væsentlig negativ effekt på tilstanden i "Grund Fjord".

Nitratudvaskning til marine recipienter i forhold til Husdyrgodkendelseslovens fastlagte beskyttelsesniveau

Beskyttelsen af vandområder mod nitratbelastning fra overfladevand, er fokuseret omkring oplande, der afvander til nitratsårbare Natura 2000-områder. Afhængigt af recipientens sårbarhed for udvaskning af nitrat og oplandets evne til at tilbageholde nitrat (jorden reduktionspotentiale), indplaceres landbrugsarealer i nitratklasserne 0-III, hvor III er det mest sårbare. For landbrugsarealer i nitratklasse I-III stilles krav om et lavere husdyrtryk per hektar, end de generelle harmoniregler giver mulighed for. Således kan arealer i nitratklasse 0 modtage husdyrgødning med fuldt harmonitryk (f.eks. 1,4 dyreenheder pr. ha for svin), medens arealer i klasse I kan modtage 85 %, klasse II 65 % og klasse III 50 % af fuldt harmonitryk. For arealer i nitratklasse vil der blive stillet vilkår til et reduceret harmonitryk i henhold til beskyttelsesniveauet. Ansøger kan dog vælge at anvende forskellige virkemidler til at reducere nitratudvaskningen således, at arealerne alligevel kan modtage fuldt harmonitryk. Der vil i sådanne tilfælde blive stillet vilkår til anvendelse af de valgte virkemidler.

Såfremt det fastlagte beskyttelsesniveau (nitratklasserne) ikke er tilstrækkeligt til at sikre, at husdyrbruget kan drives på en måde der yder tilstrækkelig beskyttelse af overfladevand, kan kommunen i særlige tilfælde vælge at indplacere et givet areal i nitratklasse eller flytte arealet over i en anden nitratklasse. Er dette tilfældet, vil der blive stillet vilkår (såkaldt skærpede vilkår i henhold til godkendelsesbekendtgørelsens bilag 4) til et reduceret harmonitryk svarende til det tilladte i den nitratklasse som arealet er blevet indplaceret i. Også her vil ansøger kunne vælge at anvende forskellige virkemidler (som der stilles vilkår til) for at reducere nitratudvaskningen således, at arealerne alligevel kan modtage fuldt harmonitryk.

Vurdering af behov for at stille vilkår i forhold til det fastlagte beskyttelsesniveau

Da udbringningsarealerne på Gml Landevej 21 ligger uden for nitratklasser, og da arealerne er robuste (mellem 76-100 % af det kvælstof der udvaskes fra rodzonen, tilbageholdes, inden vandet når recipienten), vurderer kommunen at det ikke er nødvendigt at stille skærpede vilkår ved at flytte nitratklasser.

Samlet konklusion vedr. nitratudvaskning fra arealet

Det ansøgte projekt overholder de af Miljøstyrelsen fastsatte afskæringskriterier for, hvornår udvaskning af nitrat ikke kan medføre en skadesvirkning på overfladevande i sig selv eller i kumulation med andre projekter. Under hensyntagen til habitatbekendtgørelsens § 7 samt forsigtighedsprincippet, er det dermed Syddjurs Kommunes vurdering, at det uden rimelig tvivl kan udelukkes, at der med det ansøgte projekt vil kunne ske en væsentlig påvirkning af Natura 2000-området fra udbringningsarealet i Syddjurs Kommune.

Da der ikke vil kunne ske en væsentlig påvirkning af Natura 2000-området fra udbringningsarealet og, da der ikke er behov for at stille vilkår i forhold til lovens fastlagte beskyttelsesniveau, er dette tilstrækkeligt til at sikre, at der ikke sker en påvirkning af

overfladevand med nitrat. Derfor er der på det ansøgte areal mulighed for udbringning af husdyrgødning efter de generelle harmoniregler.

4.4.4 Fosforudvaskning til overfladevand

Arealets afvandringsforhold

Arealets afvandringsforhold er beskrevet under afsnittet nitratudvaskning til overfladevand.

Lovgrundlag til vurdering af fosforudvaskning i forhold til Husdyrgodkendelseslovens fastlagte beskyttelsesniveau og habitatforpligtelsen

Beskyttelsen af vandområder mod fosforbelastning fra overfladevand, er fokuseret omkring oplande, der afvander til Natura 2000-områder, der er overbelastet med fosfor. Grund Fjord er en del af Randers Fjord-systemet som er udpeget som Natura 2000-område (nr. 14, Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord). Grund Fjord er ikke en del af Natura 2000-området, men alt vand fra Grund Fjord løber til, og vil dermed påvirke, Randers Fjord.

Beskyttelsesniveauet for fosfor, de såkaldte fosforklasser, er fastlagt afhængigt af et areals dræningsforhold, jordtype og jordens fosfortal (et udtryk for jordens fosformætningsgrad). Arealers fosforklassificering er afgørende for, hvor stort fosforoverskuddet må være på de pågældende arealer. Fosforoverskuddet beregnes i ansøgningsssystemet som differencen mellem fosfortilførslen via husdyrgødningen og fraførslen af fosfor med afgrøderne. Hvis der med den ansøgte drift dokumenteres fosforbalance (fosfortilførsel modsvares af fosforaførsel) på arealerne, stilles der ikke krav med hensyn til fosfor uanset bedriftens fosfortal.

- Fosforklasse 0 er arealer på drænedede lerjorder med et fosfortal under 4,0, og på sådanne arealer stilles ikke krav til fosforoverskuddet, ud over de generelle harmoniregler. Endvidere indplaceres arealer, der ikke opfylder kriterierne for henholdsvis fosforklasserne I, II og III (se herunder), også i fosforklasse 0.
- Fosforklasse I omfatter arealer på drænedede lerjorder med et fosfortal mellem 4,0-6,0. Her må fosforoverskuddet maksimalt øges med 4 kg P/ha/år.
- Fosforklasse II omfatter lavbundsarealer, herunder drænedede og grøftede sandjorder. Med lavbundsarealer menes arealer, der er lavtliggende i forhold til recipienten med permanent højtstående grundvand og som ikke har et højt indhold af jern vurderet ud fra okkerklassificeringen (okkerklasse II eller derover). I fosforklasse II må fosforoverskuddet ikke øges uanset fosfortal. Hvis der er underskud af fosfor i nudrift, er der dog kun krav om fosforbalance i ansøgt drift. Der stilles ikke krav til lavbundsarealer, der ifølge okkerklassificeringen er okkerklasse I.

- Fosforklasse III omfatter arealer på drænede lerjorder, med et fosfortal på over 6,0. Her må fosforoverskuddet ikke øges.

Indeholder en ansøgning arealer i fosforklasse, vil der blive stillet vilkår til sikring af, at beskyttelsesniveauet overholdes. Ansøger kan vælge at anvende forskellige virkemidler til at reducere nitratudvaskningen, og kommunen vil i disse tilfælde stille vilkår til anvendelsen af virkemidlerne.

Vurderer kommunen, at der skal stilles vilkår, der rækker ud over det fastlagte beskyttelsesniveau (fosforklasserne), kan kommunen i særlige tilfælde vælge, at stille skærpede vilkår. Dette gøres ved enten at indplacere et areal i fosforklasse eller ved, at stille krav om maksimalt fosforoverskud. Ansøger får i så fald mulighed for at tilpasse sin ansøgning med virkemidler udover de, som ansøgningen eventuelt indeholder i forvejen, således at projektet kan leve op til skærpelsen. Der vil i sådanne tilfælde blive stillet vilkår til anvendelsen af de valgte virkemidler.

Vurdering af fosforudvaskning til ferske recipienter

Der er ingen ferske vandområder der vil kunne påvirkes negativt med fosforudvaskning fra det pågældende udbringningsareal.

Vurdering af fosforudvaskning til marine recipienter

Alle arealerne afvander via Alling Å til Grund Fjord og Randers Fjord, der er overbelastet med fosfor. På grund af beliggenheden i oplandet til Randers Fjord stilles der krav om fosforbalance på arealerne, da Grund Fjord og Randers Fjord er i risiko for ikke at opfylde miljømålene i 2015 om god økologisk tilstand. Årsagen hertil er først og fremmest en for stor tilførsel af næringsstoffer, der hovedsagelig stammer fra landbrugsdriften i oplandet. På baggrund af ovenstående er der foretaget projektilpasning, således at der er opnået fosforbalance på arealerne.

Afskæringskravet (det maksimale fosforoverskud) skal som følge af, at der skal være fosforbalance på alle arealer, være 0,0 kg P/ha/år. I ansøgt drift tilføres 21,4 kg P/ha/år, og der fraføres 21,6 kg P/ha/år. Netto er der således et lille fosforunderskud på 0,2 kgP/ha/år fra arealet, hvilket medfører, at der ifølge beregningerne tilnærmelsesvis er fosforbalance på arealerne. Jordens fosforpulje reduceres beregningsmæssigt med det ansøgte projekt, hvorfor det fastlagte beskyttelsesniveau er overholdt. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at det ikke er nødvendigt at stille yderligere skærpede vilkår til udbringningsarealerne.

Virkemidler og krav – fosfor

For at opnå fosforbalance på arealerne er der korrigeret for fosforindholdet i foderet, hvorved fosforindholdet i husdyrgødningen reduceres. Fosforindholdet i husdyrgødning beregnes normalt efter normtal, men kan imidlertid beregnes ud fra de faktiske produktionsforhold, ved en såkaldt type 2 korrektion. I en type 2 korrektion beregnes en korrektionsfaktor på baggrund af den aktuelle foder mængde, indholdet af fosfor i

foderet samt indgangsvægt og afgangsvægt. Ved anvendelse af type 2 korrektion er det dermed muligt at dokumentere, at en given produktionsform medfører en mindre udskillelse af fosfor i husdyrgødningen end normen. Korrektionsmetoden er beskrevet i Plantedirektoratets vejledning om gødsknings- og harmoniregler.

På baggrund af oplysningerne i ansøgningen opnås en type 2 korrektionsfaktor for slagtesvin på 0,819 (beregning; se bilag 19a og 19b). Der er sat vilkår til korrektionsfaktoren for samtlige slagtesvin på hele bedriften. Der er endvidere sat vilkår til, at aktuel fodermængde, indhold af fosfor i foderet, samt indgangsvægt og afgangsvægt, samt at korrektion af fosforindhold i husdyrgødning beregnes ud fra standardforudsætninger for husdyrgødningsproduktion med udgangspunkt i 2008/2009 (jf. beregningsgrundlag i IT-regneark version 4.16a_uden_DE), der er anvendt i beregningerne. Endelig er der sat krav til dokumentation for type 2 korrektionen.

I henhold til de vejledende emissionsgrænseværdier for fosfor for slagtesvin, må indholdet af fosfor i husdyrgødningen maksimalt være 18,5 kg P/DE ab lager, svarende til 26 kg P/ha ved 1,4 DE/ha. Fosforemissionen for den ansøgte drift er beregnet ved X kg P ab lager / DE (jf. IT-regnearket version 4.16a_uden_DE under fane "N og P" celle bv, P ab lager, under det aktuelle dyrehold i ansøgt drift), og den beregnede fosforemission fremgår af nedenstående skema:

Dyregruppe	Antal dyr	Antal DE	Fosforemission (Kg P/DE)
Slagtesvin	8548	240,9	15,4

Den beregnede emissionsgrænseværdi for fosfor i den ansøgte drift er lavere, end den vejledende emissionsgrænseværd for slagtesvin. Kommunens BAT-niveau med hensyn til fosforemission er dermed overholdt, og der stilles ikke yderligere krav til reduktion af fosforemissionen.

På baggrund af, at der er opnået fosforbalance på arealerne, har Syddjurs Kommune vurderet, at den ansøgte drift ikke vil påvirke Grund Fjord og Randers Fjord væsentligt som følge af udvaskning af fosfor.

Samlet konklusion vedr. fosforudvaskning fra det ansøgte areal

Fordi der sker en nettofratagelse af fosfor i ansøgte projekt er det Syddjurs Kommunes vurdering, at beskyttelsesniveauet for fosforudvaskningen til overfladevand er overholdt. Endvidere vurderes det, under hensyntagen til habitatbekendtgørelsens § 7 samt forsigtighedsprincippet, at det uden rimelig tvivl kan udelukkes, at der med det ansøgte projekt vil kunne ske en væsentlig påvirkning af Natura 2000-området med fosfor.

Samlet vurdering af udvaskning af nitrat og fosfor til overfladevand

Der er sat krav til dokumentation af sædskifte, gødningsplan, forpagtnings- og overførselsaftaler, krav til dokumentation af type 2 korrektion af fosfor for alle slagtesvin, da det standardsædskifte husdyrtryk og foderkorrektioner, som ansøger oplyser, ligger til grund for beregningen af kvælstofudvaskningen og fosforbalancen fra husdyrbruget. Ovennævnte er dermed grundlaget for, at de fastlagte beskyttelsesniveauer overholdes.

Jf. habitatbekendtgørelsen er det med baggrund i ovenstående redegørelse samlet vurderet, at udvidelsen ikke vil forringe området (Grund Fjord og Randers Fjord) naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter som de internationale naturbeskyttelsesområder er udpeget på baggrund af. Kommunen har dermed vurderet, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt, og der er derfor ikke foretaget en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-områder under hensyn til bevaringsmålsætningen for de pågældende områder. Vurderingen er foretaget på baggrund af den viden og de beregningsmetoder kommunen har på området.

4.4.5 Nitratudvaskning til grundvand

I relation til miljøgodkendelse af landbrug er nitratfølsomme indvindingsområder mest interessante. For at beskytte grundvandet i områder, der er nitratfølsomme har Syddjurs Kommune stillet krav til hvor meget kvælstof, der må udvaskes fra rodzonen på udbringningsarealer. For nogle indvindingsoplande til almene vandværker er der desuden udarbejdet indsatsplaner, der kan stille skærpede krav til kvælstofbelastningen.

Ingen af de 71,01 ha ejede/forpagtede udbringningsarealer ligger i nitratfølsomme indvindingsområder, og alle arealer ligger indenfor område med almindelige drikkevandsinteresser. Derfor er det kommunens vurdering, at de generelle regler for anvendelse af gødning og om plantedække er tilstrækkelige til at tilgodese grundvandsinteresserne, og der stilles ikke yderligere vilkår. Kort over drikkevandsområder og nitratfølsomme områder er vedlagt (bilag 18).

Til sikring af grundvandet er der i indvindingstilladelse til almene vandværker, ikke almene vandværker og markvandingsboringer stillet vilkår om driften i nærzonen omkring boringen. Overholdelse af vilkårene i disse tilladelser sikrer, at der ikke sker nedsivning af gødningsstoffer til grundvandet langs borerøret eller i boringens nærzone.

4.5 Bedst tilgængelige teknik

Strategien i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v., bygger på foreningsbegrænsningsprincippet, der er beskrevet i lovens § 1. Lovens strategi prioriterer forebyggelse højest. Forening skal først og fremmest forebygges ved anvendelse af renere teknologi, herunder mindre forenende råvarer, processer og anlæg. Den

forurening, der ikke kan forebygges skal begrænses mest muligt ved anvendelse af bedst mulige renseteknologi.

Ved godkendelse af husdyrbrug efter loven skal husdyrbruget og godkendelsesmyndigheden i forbindelse med godkendelsen foretage en vurdering af virksomhedens teknologi i forhold til det, som beskrives som "Bedste Tilgængelige Teknik".

Endvidere skal virksomheden og kommunen i forbindelse med godkendelse foretage en vurdering af virksomhedens teknologi i forhold til det, som beskrives som "Bedste Tilgængelige Teknologi" (jf. BAT-notat/BREF-dokument for svine- og fjerkræbrug). Virksomheden benytter sig til stadighed af professionel landbrugsrådgivning, og driften af ejendommen bliver derfor tilrettelagt efter den nyeste viden indenfor området.

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen om miljøgodkendelse er der foretaget en vurdering af anvendte virkemidler til begrænsning af skadelig miljøpåvirkning. Desuden er foretaget en vurdering af begrundelser for fravalg af virkemidler. Vurderingen har til hensigt at belyse, om der på ejendommen er anvendt bedst tilgængelige teknik, dvs. en teknik som under indtryk af økonomisk proportionalitet i videst muligt omfang begrænser skadelige miljøpåvirkninger.

Der er i forhold til kommunens niveau for BAT på landbrugsområdet foretaget vurderinger for områderne: Management, foder, staldindretning, forbrug af vand og energi, opbevaring/behandling og udbringning af husdyrgødning.

Management

Miljø- og ressourcestyring bygger på en helhedsvurdering ud fra et princip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen. Det drejer sig om at minimere anvendelsen af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tabene til omgivelserne bliver så små som muligt under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

I forhold til BAT skal alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne i øvrigt påvirkes mindst muligt. Det er BAT at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen (i form af f.eks. kvitteringer og fakturaer fra godkendt vognmand).

Udarbejdelse af beredskabsplan opfattes af kommunen som værende BAT, idet udarbejdelsen af planen gør, at man får vurderet og gennemtænkt forskellige former for procedurer ved diverse uheld, således at eventuelle skader ved uheld kan minimeres. Der er derfor sat vilkår om, at der skal foreligge en beredskabsplan.

Ansøger oplyser:

- Vand- og energiforbruget opgøres min. årligt i forbindelse med regnskabet.
- Forbruget af foder følges løbende. I de årlige mark- og gødningsplaner, herunder regnskaber, planlægges og opgøres besætningen og gødningsmængden.

- Affaldsmængderne opgøres.
- Der laves beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet.
- Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov, ligesom anlægget rengøres jævnlige for optimal drift og dyrevelfærd.
- Ansatte indgår i teams, hvor sammensætningen med erfarne og nyansatte sikrer oplæringen.
- Anlægget er tilrettelagt på en logistisk optimal måde for transporter - både til og fra ejendommen og fordelingen af den interne transport.

Vurdering:

På baggrund af ovennævnte redegørelse og med det stillede vilkår om, at der skal udarbejdes en beredskabsplan vurderer Syddjurs Kommune, at ansøger opfylder BAT indenfor management.

Foder

Når det gælder svinebrug med hensyn til foderteknologier angiver BREF-dokumentet, at fasefodring og fytasetilsætning betegnes som bedste tilgængelige teknik. For at leve op til krav om BAT har Syddjurs Kommune derfor sat vilkår om dette.

At der anvendes de bedste foderblandinger til effektivisering af fodringen og minimering af udskillelsen af næringsstoffer anses for BAT.

Ansøger oplyser:

- Foderet blandes på bedriften af indkøbt soja – mineraler og korn. Antallet af fodertransporter er på den måde minimeret og kornets indhold af naturlig fyta-se er højst muligt.
- Foderforbruget kontrolleres løbende, så det holdes på et optimalt niveau.
- Der er særlig fokus på foderets indhold af råprotein og fosfor, som søges mindsket mest muligt.
- Fodringen af slagtesvinene overholder BAT kravene til fodring i BREF dokumentet, som er 15-17 % protein for grise under 50 kg og 14-15 % for grise over 50 kg.
- For fosfor overholdes fosfor indholdet efter BREF-notatet tilsvarende 0,45-0,55 % og 0,38-0,49 B.
- Der anvendes max. 3,9 g P/FE som gennemsnit over hele produktionen. Her ved er der balance imellem tilførsel med husdyrgødning og bortførsel med afgrøder.
- Råproteinindholdet i foderet nedsættes til 144,5 g råprotein/FE for at overholde BAT-niveauet for ammoniak.
- Den ansøgte drift er baseret på fodring efter normerne for næringsstofbehov.
- Der foretages løbende fodertilpasninger i forhold til indholdet af fosfor og mængden af råprotein pr. FE_{sv}.

- Der bruges fasefodring, som tildeler svinene den nødvendige mængde protein og fosfor i forhold til deres vægt.
- Der er tilsat fytase til foderet for at reducere indholdet af fosfor i gyllen.
- Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor svinefodring.

Vurdering:

Der anvendes fytase i foderblandingerne, og indholdet af råprotein følger BREF-noten (fasefodring), hvilket vurderes at være anvendelse af BAT.

Som ét af virkemidlerne til overholdelse af ammoniakkravet (det generelle ammoniakkrav og BAT-kravet) er valgt nedsættelse af råproteinindholdet i foderet til alle slagtesvin til 144,5 g råprotein/FE i forhold til standardforudsætningen på 157,6 g råprotein/FE.

Som virkemiddel til at opnå fosforbalance på arealerne, der afvander til Grund Fjord og Randers Fjord, er valgt nedsættelse af fosforindholdet i foderet til alle slagtesvin til 3,9 g P/FE i forhold til standardforudsætningen på 4,4 g P/FE. Nedsættelsen af fosforindholdet i foderet indgår desuden som teknik til at opfylde BAT-standarden for emissionsgrænseværdien for fosfor. For ansøgte drift er fosforindholdet ab lager beregnet til 15,4 kg P/DE, der er lavere end grænseværdien på 18,5 kg P/DE ab lager jf. de vejledende emissionsgrænseværdier fra Miljøstyrelsen.

På baggrund af ovenstående, og med de stillede vilkår om overholdelse af type-2 korrektion for kvælstof og fosfor, samt vilkår om tilsætning af fytase til foderet og om anvendelse af fasefodring, er det samlet vurderet, at ansøger opfylder BAT med hensyn til foder.

Staldindretning

Det fremgår af forarbejderne til husdyrgodkendelsesloven, at kravet om BAT gælder for både eksisterende og nyetablerede dele af anlægget, når der søges om godkendelse af en ændring eller udvidelse.

Kommunens niveau for staldsystemer i det ansøgte projekt er følgende:

1. Nye Stalde: Der tages udgangspunkt i Miljøstyrelsens standard emissionsgrænseværdier, hvor sådanne findes for dyretypen. Alternativt anvendes Landscentrets BAT blade eller Miljøstyrelsens teknologiblade for dyretypen, således at dette bliver niveauet for bedste tilgængelige staldsystem.
2. Eksisterende stalde med udvidelse/ændring: Det er Syddjurs Kommunes vurdering, at, såfremt der i en eksisterende stald hvori der sker udvidelse/ændring ikke anvendes bedst tilgængelige staldteknologier jf. ovenstående under pkt. 1, skal der redegøres for, om der kompenseres med tilstrækkelig teknologi ud fra vurdering af økonomisk proportionalitet og restlevetid.

Denne ejendom har produktion i slagtesvinestalde, og Miljøstyrelsen har udarbejdet vejledende BAT emissionsgrænseværdier for dyretypen.

Syddjurs Kommune har ud fra den tilgængelige viden om teknologier og proportionalitet fastsat BAT niveauet for alle svinestalde, nye som eksisterende til en ammoniakemissionsgrænseværdi svarende til niveauerne angivet i Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier.

Fastsættelse af BAT niveau

Se bilag 4 for beregning af BAT-niveau.

1. Ny stald – staldafsnit 1.1.2:

Batniveauet er sat til 0,29 kg NH₃-N pr. produceret slagtesvin (konventionel produktion af slagtesvin i gyllebaserede staldsystemer, hvor antal producerede slagtesvin er under 7.560 og under 210 DE).

Den nye slagtesvinestald etableres som tilbygning til eksisterende slagtesvinestald og udføres med drænet gulv+spalter (33/67) som i den eksisterende slagtesvinestald.

Antallet af slagtesvin i staldafsnittet er 768.

2. Eksisterende stald – staldafsnit 1.1.1:

Stalden er eksisterende stald, der ikke renoveres.

Batniveauet er sat til 0,40 kg NH₃-N pr. produceret svin (konventionel produktion af slagtesvin i gyllebaserede staldsystemer, hvor antallet af slagtesvin er under 7.560 og under 210 DE).

Den eksisterende slagtesvinestald har drænet gulv + spalter (33/67) og antallet af slagtesvin udvides fra 5160 til 7780.

Ansøger oplyser:

- Der er valgt at etablere et spaltegulv med spalter og drænet gulv med et vakuumsystem. Hvor ofte "hyppig fjernelse" er, er ikke nærmere defineret i f.eks. BREF-notatet. Her påtænkes udslusning af gylle ca. hver anden uge. Gulvet har normale spalter på ca. 2/3 af stien, og i den sidste 1/3 er spaltemængden reduceret til halvdelen. Hovedparten af bygningsmassen til den ansøgte produktion er etableret, og der udbygges kun i begrænset omfang. Ansøger har gode erfaringer med det valgte gulvsystem, hvor der netop er stor sikkerhed for at ammoniakfordampningen ikke utilsigtet øges i sommerperioden pga. grisenes adfærd, som det ellers kan være tilfældet med et delvist spaltegulv.

Fravalg af staldteknologi:

Der findes 3 teknologiblade indenfor staldteknologi i slagtesvinestalde:

- Svovlsyrebehandling af gyllen i slagtesvinestalde
- Luftvasker med syre
- Køling af gyllen i svinestalde

Forsuring:

Svovlsyrebehandling af gyllen er fravalgt, da der hovedsagelig er tale om eksisterende stalde af ældre dato, og det derfor ikke er proportionalt at installere teknikken. Dvs. prisen per produceret svin vil overstige 8 kr.

Luftrensning:

Etablering af luftrensning vil være for omkostningstungt at etablere, både i det nye staldafsnit og i de gamle stalde under hensyntagen til antallet af dyreenheder, da etableringen af anlægget vil medføre ekstra omkostninger til ændring af tagkonstruktion og ventilationsanlæg.

Gyllekøling:

I slagtesvinestalde er der et begrænset varmebehov og etablering af gyllekøling er fravalgt da det ikke vil være rentabelt at genindvinde varmen fra gyllekølingsanlægget.

Forventede renoveringstidspunkter for eksisterende stalde, der ikke renoveres:

- Der forventes ingen renovering de første 5-8 år da inventar og spalter er i god stand overalt. Spalter ved foderautomater vedligeholdes løbende med epoxy coating.

Til brug for kommunalbestyrelsens vurdering af et opnåeligt emissionsniveau for eksisterende dele af anlægget har Miljøstyrelsen fastlagt emissionsgrænseværdier, der kan efterleves uden væsentlige ændringer af staldanlægget. Miljøstyrelsen har ved fastlæggelsen heraf taget udgangspunkt i den metodiske tilgang, som er anvendt ved fastlæggelse af emissionsgrænseværdierne for nye anlæg, herunder vurderingen af hvilket omkostningsniveau der kan betragtes som proportionelt. De vejledende emissionsgrænseværdier kan således opnås i eksisterende anlæg med et omkostningsniveau, der ikke overstiger ca. 1 % af de samlede produktionsomkostninger. Kommunen vurderer, at denne proportionalitetsbetragtning er acceptabel og fastsætter derfor emissionsniveauet i overensstemmelse hermed.

Der er udført beregning af Syddjurs Kommunes BAT-niveau, således at ammoniakemissionen fastsættes til den vejledende emissionsgrænse. Gennemgang og beskrivelse af BAT i staldanlægget fremgår af bilag 4.

Det fremgår af denne beregning, at ammoniakemissionen fra anlægget skal være mindre end eller lig med 3.638,18 kg N/år for at leve op til Syddjurs Kommunes fastlagte BAT niveau.

Ammoniakemissionen fra det ansøgte projekt har en samlet emission på 3620,11 kg N/år. Det vil sige at Syddjurs Kommunes fastlagte BAT-niveau for produktionen er overholdt.

Samlet vurdering:

I forløbet frem mod denne konkrete ansøgning om udvidelse af dyreholdet, er der foretaget forskellige økonomiske og miljømæssige beregninger på udvidelsen af dyreholdet. Det endelige ansøgningsmateriale beror på projektilpasninger, der for nogles vedkommende er at betegne som BAT.

I forløbet er der ligeledes fravalgt nogle teknologier og projektilpasninger, der ligeledes er BAT. Det er fravalgt at etablere køling af kanalbund i samtlige stalde, luftrensning og gylleforsuring.

Det er vurderet, at det ikke er økonomisk proportionalt at kræve eksisterende stalde renoveret på nuværende tidspunkt jf. BAT emissionsgrænser for nye staldanlæg, da

staldanlæggene forventes at have en levetid på endnu 5-8 år, hvorefter de vil blive renoveret, så de lever op til det gældende BAT-niveau på renoveringstidspunktet.

Syddjurs Kommune vurderer, at der med ovennævnte til- og fravalg er taget de nødvendige forholdsregler under hensyntagen til økonomisk proportionalitet.

Denne vurdering bygger på, at selv om hvert enkelt staldanlæg ikke er indrettet således at BAT-niveauet opfyldes på de enkelte staldafsnit, så er der, for opnåelse af det samlede BAT-niveau for ejendommen, kompenseret ved at råproteinindholdet i foderet til samtlige slagtesvin reduceres. Syddjurs Kommune vurderer derfor, at der for det ansøgte projekt, i tilstrækkeligt omfang er redegjort for, at projektet lever op til kommunens BAT-niveau.

Der er desuden installeret overbrusningsanlæg i alle staldafsnit, der forbedrer gødeadfærden hos grisene, således at overfladen med potentiel ammoniakfordampning bliver mindre.

Kommunen vurderer sammenfattende, at niveauet for BAT med hensyn til staldteknologi er overholdt for det ansøgte projekt.

Forbrug af vand og energi

Renere teknologi er et bærende element i husdyrgodkendelsesloven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man både selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre bedre teknologi bl.a. ved at stille krav, når der købes ind.

Renere teknologi sigter blandt andet på at minimere forbrug af energi, vand og andre råvarer per produceret enhed.

For at forbedre den generelle miljømæssige drift i forhold til ressourcer er BAT følgende:

- At man gennemgår bedriften med henblik på besparelse på el-forbrug og andre energikilder, eventuelt sammen med sit energiselskab. Ved jævnlig aflæsning af energimålere og vandmålere kan man hurtigt danne sig et overblik over forbruget og samtidig sikre sig mod uforudsete udgifter. Alene ved at forholde sig kritisk til forbruget kan man erfaringsmæssigt opnå besparelser på op mod 5-10 % af årsforbruget.
- At man fører regnskab over forbrug af vand, energi, foder samt minimerer forbruget per produceret enhed.
- At vandingssystemet vedligeholdes således, at vandspild undgås.
- At der anvendes energibesparende belysning.
- At opdage og reparere eventuelle lækager hurtigst muligt.
- At man til stadighed renholder og vedligeholder anlæg og maskiner således, at de altid fungerer optimalt.
- At man udskifter miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige.
- At gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet.

Ansøger oplyser:

- Ved vask af stalde sættes de i blød først, og der til rengøringen med højtryksrensere anvendes den fornødne mængde vand og ikke mere end nødvendigt.
- Vandsystemet vedligeholdes og repareres efter behov.
- Vandforbruget opgøres min. Årligt.
- Der anvendes energisparepærer udendørs og udendørsbelysningen styres af sensor.
- Lamper rengøres jævnligt.
- Der foretages et årligt eltjek, og udstyr efterses og vedligeholdes regelmæssigt.
- Der er foretaget energitjek i 2006, som viste en næsten optimal drift.

Vurdering:

Det er kommunens opfattelse, at landmanden gennem den beskrevne drift, god landmandspraksis og dygtiggørelse indenfor landbrugsdriften mm., samt med de stillede vilkår om kontrol og vedligehold af særligt energiforbrugende anlæg, såsom ventilationsanlæg, overholder kravet om BAT indenfor forbrug af vand og energi.

Opbevaring/behandling og udbringning af husdyrgødning

BAT og godt landmandskab i forhold til opbevaring og udbringning af husdyrgødning er bl.a. følgende tiltag:

- At man opbevarer flydende husdyrgødning i stabile beholdere og udfører beholderkontrol hvert 10. år.
- At beholderen tømmes en gang årligt og efterses for revner mv.
- At beholderen er etableret med fast overdækning eller alternativt flydelag og logbog.
- At man afstemmer den producerede husdyrgødning med udbringningsarealet og afgrødens gødningsbehov.
- At udbringning af gødning mm. foretages så tæt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimalt næringsoptag og størst vækst.
- At man anvender BAT med hensyn til de maskiner man anvender til udbringning og om nødvendigt nedpløjning af husdyrgødning.
- At man ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræber at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold, dvs. køligt, fugtigt og vindstille vejr eller ved direkte nedfældning.
- At tage højde for udbringningsarealets karakteristika, f.eks. jordens struktur og type, og eventuelle skråninger, klimatiske forhold, regn og vanding, anvendelse og landbrugsmæssig praksis, inklusive eventuelle sædskifter.

Ansøger oplyser:

- Stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- Lageret tømmes hvert år og tankene inspiceres visuelt
- Beholdernes bund og vægge er tætte

- Der er ingen spjæld, og al gyllen overpumpes via neddykket rør
- Gyllen omrøres kun umiddelbart før tømning
- Der føres logbog over flydelaget og beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen.
- Der er ikke ført strøm til pumpe på eksisterende gyllebeholder. Strømtilførslen sker via kabel, når pumpen skal benyttes. Gyllen køres primært ud med vogne med sugeudstyr og returløb.
- Der etableres ikke pumpe på den nye gyllebeholder.
- Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov.
- I planen tages der hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelse.
- Gyllen køres ud på veletablerede afgrøder og/eller nedfældes i sort jord.
- Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord.
- Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage.

Vurdering:

Det vurderes på baggrund af ovennævnte redegørelse, og med det stillede vilkår vedrørende årlig udvendig og indvendig inspektion af gyllebeholderne, at ansøger opfylder BAT med hensyn til opbevaring og udbringning af husdyrgødning.

Samlet vurdering BAT

På baggrund af ansøgers samlede oplysninger om anvendelse af BAT, og de stillede vilkår, vurderer Syddjurs Kommune, under hensyntagen til proportionalitetsprincippet, at ejendommen på nuværende tidspunkt opfylder kravet til BAT.

4.6 Landskabsinteresser

Den nye godkendelsesordning gennemfører VVM-direktivet og IPPC-direktivet for så vidt angår husdyrbrug og samler kravene til ansøgning og myndighedsbehandling med de relevante dele fra bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed og planlovens bestemmelser om landzoneregulering.

Staldanlæg og gyllebeholder er placeret i landzone, og alle afstandskrav jf. § 6 og § 8 i Husdyrgodkendelsesloven er overholdt, undtagen afstandskravet til skel.

De oprindelige bygninger er opført i røde mursten med gråt eternittag undtagen maskinhuset, der er opført i lysegrønne metalplader med gråt eternittag. Alle taghældninger er på ca. 20°. Nybygningerne opføres i samme materialer og farver som de eksisterende bygninger med samme taghældning. Bygningshøjden på den nye bygning bliver som for den bygning, den bygges sammen med – ca. 6 m. Der ændres ikke på højden af de eksisterende bygninger. Den nye gyllebeholder opføres sydøst for, og i tilknytning til, den eksisterende beholder tæt på skel til matrikel 8a, Bendstrup By, Hvilsager. Denne placering er valgt ud fra, at det er den arbejdsmæssigt mest optimale placering, og derudover vil denne placering betyde, at anlægget fremstår som en bygningsmæssig enhed. På den baggrund, og da den ny gyllebeholder er erhvervs-

mæssig nødvendig for produktionen, er der givet dispensation til afstandskrav på 30 m til skel, til placering af ny gyllebeholder på 1.500 m³.

Ejendommen ligger nord for landsbyen Bendstrup i et område domineret af landbrugsarealer med spredt beplantning, få læhegn, spredt bebyggelse og landsbyer.

Ejendommen ligger udenfor landskabelige, kulturhistoriske, ferie-/fritidsmæssige- og andre udpegninger. Der er beplantning omkring ejendommen på vest-, syd- og en del af nordsiden af ejendommen, mens der mod øst, mod åbne marker, ikke er beplantning. Den planlagte tilbygning og den nye gyllebeholder vil ligge delvis afskærmet af eksisterende beplantning.

Der er sat vilkår til, at nybyggeriet skal opføres i samme materialer og farver som det eksisterende byggeri og med samme højde og taghældning.

Ud fra ovennævnte beskrivelse og med de stillede vilkår om materialer og farver, er det vurderet, at det samlede staldanlæg vil fremstå som en helhed, og at beliggenheden og udformningen af det ansøgte byggeri ikke vil medføre en væsentlig visuel ændring af områdets karakter eller på oplevelsen af landskabet.

4.7 Tilsyn, kontrol og egenkontrol

Dokumentation for overholdelse af bestemte konkrete vilkår for husdyrbrugets indretning og drift pålægges landmanden, derfor er der stillet vilkår om egenkontrol.

På baggrund af de stillede vilkår for kontrol og egenkontrol, herunder udarbejdelse af beredskabsplan, vurderes det, at der foreligger tilstrækkelige oplysninger og dokumentation til at godkendelsesmyndigheden ud fra resultatet af egenkontrollen kan vurdere, om de konkrete vilkår, egenkontrollen er knyttet til, er overholdt.

4.8 Ophør af virksomheden

Det er Syddjurs Kommunes vurdering, at de stillede vilkår ved bedriftens ophør, er tilstrækkelige i forhold til at undgå forureningsfare og til at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende miljømæssig stand herunder varetagelse af landskabelige hensyn.

4.9 Bemærkninger til afgørelsen

Kommunalbestyrelsen har inddraget offentligheden ved en forannoncering. Der er ikke indkommet supplerende oplysninger til ansøgningen eller andre oplysninger af relevans for afgørelsen, i forbindelse med den offentlige annoncering.

Et udkast til denne afgørelse har været i høring hos sagens parter og høringsberettigede fra den 03.05.2011 til den 14.06.2011. Et udkast til miljøgodkendelsen har endvidere været tilgængeligt på kommunens hjemmeside i høringsperioden. Der er ikke indkommet bemærkninger under høringsperioden.

4.10 Udtalelse fra andre myndigheder

Da der er aftalearealer beliggende i henholdsvis Randers Kommune og Norddjurs Kommune er de respektive kommuner blevet bedt om en udtalelse jf. § 21 i Godkendelsesbekendtgørelsen.

4.10.1 Randers Kommune

Der ligger tre aftalearealer i Randers Kommune, PS 1, PS 2 og PS 3. Udtalelsen fra Randers Kommune omfatter terrestrisk natur, overfladevand og grundvand.

Terrestrisk natur

Staldanlæggene på Gml Landevej 21 ligger ca. 5.000 meter sydøst for kommunegrænsen, og det nærmeste naturareal i Randers Kommune, i forhold til produktionsanlægget, er en mose (I592-01-mo), der er B-målsat, jf. Randers Kommuneplan 2009. Mosen ligger ca. 5 km nordvest for staldanlægget. Øst for udbringningsareal PS 1 og indenfor en afstand af ca. 100 meter, ligger tre overdrev, bilag 8b. Overdrevene er B-målsat i Randers Kommuneplan 2009 og er omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 7.

Generelle beskyttelsesniveau

Der forekommer ikke § 7 natur inden for 1.000 meter af anlægget i Randers Kommune, og husdyrbruget overholder således ammoniakkriterierne i forhold til § 7 natur i Randers Kommune.

Øvrige naturbeskyttelsesinteresser

Staldanlæg

Beregninger foretaget i ansøgningsystemet af husdyrbrugets afsætning af ammoniak på det nærmeste naturareal (I592-01-mo) viser en merafsætning på ca. 0,00 kg N/ha/år. Randers Kommune vurderer, at husdyrbruget giver anledning til en så beskedent afsætning af ammoniak, at det ikke i sig selv giver anledning til en væsentlig miljøpåvirkning af naturarealerne i Randers Kommune. Endvidere vurderer kommunen, at den kumulative effekt fra andre kilder ikke kan tillægges en afgørende vægt, selvom tålegrænsen for naturarealerne allerede skulle være overskredet.

Udbringningsarealer

Randers Kommune vurderer, at en væsentlig påvirkning af naturarealer med kvælstof fra udbringning af husdyrgødning normalt betinger, at der enten er tale om meget kvælstoffølsomme naturtyper, hvor udbringningsarealerne ligger mindre end 20 meter fra naturarealet, eller at der er direkte hydraulisk forbindelse mellem udbringningsareal og naturarealet.

Da de ansøgte udbringningsarealer ikke har hydraulisk forbindelse til eller ligger indenfor 20 m fra kvælstoffølsomme naturområder, vurderer Randers Kommune, at udbringning af husdyrgødning ikke vil påvirke de lokale naturområder væsentligt.

Bilag IV-arter

Randers Kommune vurderer, at en væsentlig påvirkning af raste- og yngleområder for bilag IV-arter normalt betinger, at et udbringningsareal ligger direkte op ad yngle - /rasteområdet, eller at der er direkte hydraulisk forbindelse (eksempelvis dræn) mellem udbringningsareal og yngle -/rasteområdet.

Randers Kommune har ikke kendskab til tilstedeværelse af bilag IV-arter i husdyrbrugets nærhed, og husdyrbruget antages derfor ikke, at påføre disse arter skadelige virkninger.

Overfladevand

De tre arealer afvander via Alling Å systemet til Grund Fjord og dermed til Randers Fjord.

Kvælstof

De tre arealer ligger udenfor nitratklasse 1-3. Dermed er der ikke skærpede krav til udvaskningen af kvælstof til overfladevand, og de generelle regler for udbringning af husdyrgødning er gældende. Arealerne i Randers Kommune er på i alt 19,8 ha, og der udbringes 1,09 DE/ha/år, hvilket betyder at Husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau er overholdt. Randers Kommune har vurderet, at der ikke er arealer, der skal ophøjes til anden N-klasse jf. godkendelsesbekendtgørelsens bilag 4.

Fosfor

De tre arealer ligger i oplandet til Randers Fjord, der er et meget fosforfølsomt område. Arealerne ligger uden for fosforklasse 1-3, og der er dermed ikke skærpede krav til fosforoverskuddet. Fosforoverskuddet må dog ikke være større end hvad harmonireglerne giver mulighed for. Det generelle beskyttelsesniveau for fosfor i godkendelsesbekendtgørelsen er dermed overholdt.

Arealerne PS 2 og PS 3 er grøftede lavbundsarealer beliggende i okkerklasse 1. Arealerne afvander til Alling Å via Oksenbæk, som er C-målsat i Landsplandirektivet (Regionplan 2005). Arealer i okkerklasse 1 har et højt jernindhold og dermed en høj fosforbindingskapacitet. Terrænet hælder under 6 grader mod vandløbet. Randers Kommune vurderer på den baggrund, at der ikke er en øget risiko for udvaskning af fosfor, og det vurderes, at ingen af udbringningsarealerne skal ophøjes til en højere fosforklasse.

Husdyrgodkendelseslovens generelle beskyttelsesniveau er overholdt. Under forudsætning af, at husdyrtætheden ikke stiger, kan der forventes en vis miljøforbedrende effekt for overfladevand ved den regulering, der samlet set sker i fjordoplandet ved miljøgodkendelser af husdyr- og plantebrug. Ved vurderingen af den kumulative effekt tillægges det derfor afgørende vægt, at en analyse i CT-tools for Randers Kommune, viser, at husdyrtætheden i perioden 2001-2007 i oplandet for Randers Fjord er konstant.

Grundvand

De tre arealer ligger udenfor område med særlige drikkevandsinteresser, uden for nitratfølsomme indvindingsområder og uden for indvindingsoplande til vandværker for almen drikkevandsforsyning, jf. Landsplandirektivet (Regionplan 2005). Afstanden fra arealerne til nærmeste indvindingsboring (Fløjstrup Vandværk) er ca. 600 meter.

Husdyrgodkendelsesloven fastlægger ingen krav til udvaskning af nitrat i områder, der ligger uden for områder, udpeget som nitratfølsomme indvindingsområder/indsatsplanlagte områder. Randers Kommune har vurderet, at der ikke er særlige forhold, der taler for, at der skal fastsættes vilkår til beskyttelse af grundvand, eller forhold der begrundet et afslag (jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 11 stk. 6)

Samlet vurdering

Randers Kommune vurderer, at der ikke er natur- og miljøforhold i kommunen, der betinger nærmere vilkår for drift af aftalearealerne PS 1, PS 2 og PS 3. Aftalearealerne kan anvendes til udbringning af husdyrgødning fra Gml Landevej 21, 8544 Mørke uden forudgående godkendelse efter Husdyrgodkendelseslovens § 16.

4.10.2 Norddjurs Kommune

Der ligger to aftalearealer i Norddjurs Kommune, JC 3 og dele af JC 1. Arealerne i Norddjurs Kommune har et samlet areal på 8,7 ha.

Terrestrisk natur

§ 3 beskyttet natur, diger mv.

Nærmeste naturområder, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 er små søer, der ligger ca. 430 meter fra udbringningsarealerne. Norddjurs Kommune vurderer, at det ikke er muligt at registrere en ammoniakpåvirkning som følge af udbringning af husdyrgødning på de nærmeste § 3 søer. Der er ikke beskyttede diger eller fortidsminder i tilknytning til arealerne.

Overfladevand

Kvælstof

Arealerne afvander til Randers Fjord, der er meget sårbar med hensyn til kvælstofbelastning. Udvasningen er på 55,1 kg N/ha/år, svarende til 480 kg N/år. Retentionen er målt til 75 % og den samlede påvirkning til Randers Fjord fra de to arealer, er derfor beregnet til 120 kg N/år. Det er Norddjurs Kommunes vurdering, at en påvirkning på 0,1 tons ud af den samlede påvirkning på ca. 3.500 tons/år ikke vil ændre muligheden for at opfylde målsætningen for Randers Fjord.

Fosfor

Ifølge beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk fjernes der 0,2 kg fosfor mere, end der tilføres med husdyrgødning. Det er Norddjurs Kommunes vurdering, at det ansøgte på den baggrund ikke vil medføre en øget påvirkning af fosfor til Randers Fjord.

Grundvand

De to arealer ligger uden for nitratfølsomme indvindingsområder. Det er Norddjurs Kommunes vurdering, at drikkevandsinteresser er tilstrækkeligt beskyttet af de generelle harmoniregler.

Øvrige forhold

Der er ikke bemærkninger til øvrige forhold.

5 Klagevejledning

Godkendelsen er truffet i henhold til Lov nr. 1486 af 04/12 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, og kan i medfør af § 76 påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. Godkendelsen er offentliggjort ved annonce i Adresseavisen Syddjurs samt Ebeltoft Folketidende den 28.06.2011.

Afgørelsen, der alene vedrører forholdene i henhold til Husdyrgodkendelsesloven, kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet indenfor 4 uger efter afgørelsens annoncering, dvs. senest den 27.07.2011.

En eventuel klage over denne afgørelse har ikke opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, jf. § 81 stk. 1 i Husdyrgodkendelsesloven. Natur- og Miljøklagenævnet kan ved sin behandling stadfæste, ændre eller ophæve godkendelsen.

Eventuel klage stiles til Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men indsendes skriftligt til Syddjurs Kommune, Hovedgaden 77, 8410 Rønne eller så vidt muligt elektronisk til natur.miljoe@syddjurs.dk, som videresender klagen med sagens akter.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af Deres klage, at der indbetales et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

Der modtages en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Syddjurs Kommune. Denne opkrævning skal benyttes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) Klageren får helt eller delvis medhold i sagen, eller
- 3) Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.